

Heinolan metsäohjelma

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

Sisällys

1. [Johdanto](#)
2. [Metsäohjelma – esittely, mikä ja miksi](#)
3. [Toimintaympäristön kuvaus](#)
4. [Tavoitteet ja toimenpiteet](#)
 - [Virkistys](#)
 - [Vesistö](#)
 - [Monimuotoisuus](#)
 - [Terveys ja elinvoimaisuus](#)
 - [Talous](#)
5. [Tietoa Heinolan metsistä](#)
6. [Osallistaminen](#)
7. [Metsänhoidon prosessi](#)
8. [Seuranta](#)
9. [Yhteenveto](#)

Johdanto

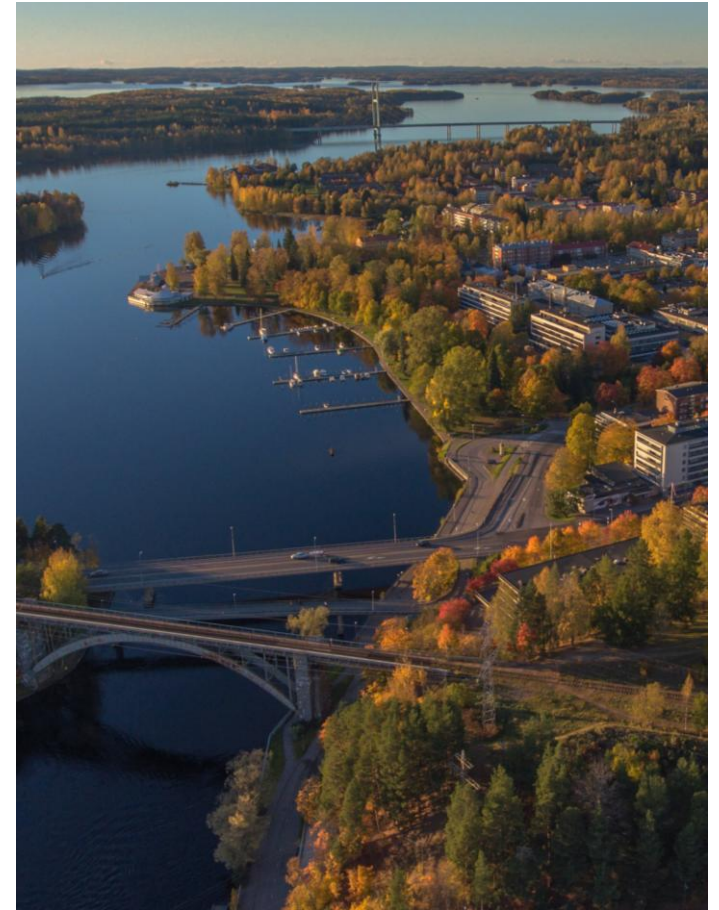
- Metsien hoidossa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, maisemalliset arvot, ilmastotavoitteet ja taloudelliset mahdollisuudet.
- Metsät tarjoavat monipuolisia virkistysyötyjä sekä asukkaille että matkailijoille. Metsien ja vesistöjen mosaiikki lisäävät Heinolan vetovoimaa.
- Kaupungin omistamiin metsiin liittyy monia eri tavoitteita. Kaupungin omistamien metsien suunnittelussa ja hoidossa on tärkeää tunnistaa, ottaa huomioon ja yhteensovittaa nämä tavoitteet.
- Heinolan kansallisen kaupunkipuiston hoitotavoitteet antavat raamit myös taajamametsien hoidolle. Toisaalta harjut ja saaret ovat merkityksellisiä luonto-, virkistys- ja maisema-arvojen kannalta.
- Ohjelmatyön osana on kuultu asukkaita sekä muita metsiä käyttäviä tahoja.

**Heinolan metsäohjelman
linjauksilla ohjataan kaupungin
omistamien metsien
suunnittelua, hoitoa ja käyttöä.**

Mikä on metsäohjelma?

- Metsäohjelmassa sovitetaan yhteen erilaiset metsiin kohdistuvat tavoitteet ja toiveet huomioiden metsien luontoarvot, virkistyskäyttö ja taloudellinen hyöty.
- Metsäohjelma kertoo sekä metsien käyttäjille että päättäjille miten kaupunki toimii erilaisissa omistamissaan metsissä.
- Heinolan kaupunki omistaa noin 3 700 hehtaaria metsäistä maa-aluetta, josta 1 400 hehtaaria on talousmetsää.
- Heinolan kaupungin suurmaisemassa korostuu metsien ja vesistöjen vaihtelu. Metsät tarjoavat virkistysmahdollisuuksia asukkaille ja taloudellista tuottoa kaupungille.
- Metsäohjelman mukaisen hoidon avulla Heinolan kaupungin metsät ovat elinvoimaisia, taloudellisesti tuottavia, monipuolisia ja monimuotoisia nyt ja tulevaisuudessa.

Toimintaympäristön kuvaus

Eri lait

Metsälaki, luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä vesilaki ohjaavat metsien käyttöä.

Kaupungin omistamien metsien virkistyskäyttöön vaikuttavat myös esimerkiksi laki yleisten alueiden kunnossapidosta ja kuluttajaturvallisuuslaki.

Kaavoitus

Maakuntakaavoitus, asema- sekä yleiskaavat määrittelevät mihin eri käyttötarkoituksiin alueita on varattu.

Kaavojen avulla suunnitellaan ja toteutetaan maa-alueiden käyttöä. Kaavoituksella voidaan myös asettaa rajoituksia metsien käytölle.

Ilmastoposiitiivinen Heinola 2030 – Heinolan ilmastotiekartta

Ilmastotiekartta kannustaa arvioimaan ja seuraamaan metsien hiilensidontamahdollisuuksia.

Valtakunnalliset sekä EU-tasoiset säännökset ja ohjelmat

Metsäkatoasetus, ennallistamisasetus ja biodiversiteettistrategia ovat esimerkkejä metsien hoitoon ja käyttöön vaikuttavasta sääntelystä.

Uhat:

- Metsien ikärakenne – suuri osa metsistä on vanhoja kuusikoita
- Kuusettuminen
- Mahdolliset hyönteistuhot ja ilmastonmuutoksen tuomat riskit
- Rakentamisen ja kaavoituksen paine
- Virkistyskäytön luoma paine maaston kulumiselle erityisesti herkillä kohteilla

Mahdollisuudet:

- Ulkoilu- ja virkistysmetsiä on merkittävä osuus kaupungin metsäomaisuudesta
- Metsien hoitoa on toteutettu suunnitelmallisesti
- Metsäalueista osa on määritelty arvometsiksi kulttuuri-, maisema- sekä luontoarvojen turvaamiseksi

Tavoitteet ja toimenpiteet

Heinolan kaupungin omistamien metsien hoidon tavoitteet

- Metsät tarjoavat monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia.
- Metsien käyttö pitää vesistöt puhtaina.
- Metsien hoidossa turvataan luonnon monimuotoisuus.
- Metsät säilyvät terveinä ja elinvoimaisina.
- Metsänhoito on taloudellisesti kestävää.

Metsät tarjoavat monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia

TOIMENPITEET

- Metsänhoidossa huomioidaan maisemanhoito ja arvokkaat rakennepiirteet.
- Metsissä liikkuminen turvataan pitämällä reitit ja polut kulkukelpoisina. Reittien suunnittelussa huomioidaan erilaiset käyttäjät, jotta ulkoilureitit palvelisivat mahdollisimman laajaa joukkoa.
- Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon ulkoilureittien toimivuus ja virkistyskäytön rakenteet, kuten polut ja retkeilyalueet.
- Virkistyskäyttöä vaarantavat riskipuut poistetaan tarvittaessa, ja tarkempi työmaasuunnittelu tehdään arvokkaille maisema- ja virkistysalueille.

Noin 96 % aikuisväestöstä ulkoilee luonnossa, joten kaupunkien metsäalueilla on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin sekä asumisviihtymiseen.

Ulkoilukäyttöön soveliaat metsät ovat monipuolisia, turvallisia, elämyksellisiä ja helposti saavutettavissa. Metsän vaihteleva rakenne lisää myös sen elämyksellisyyttä.

Näitä piirteitä voidaan toteuttaa metsänkäsittelyssä esimerkiksi avaamalla maisemaa, suosimalla metsänkasvatuksessa eri puulajeja ja käyttämällä erilaisia metsänkasvatustapoja.

Metsät tarjoavat monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia: toimenpiteet

Talousmetsät

- Metsänhoidon toimenpiteiden suunnittelussa otetaan huomioon virkistyskäyttö, esimerkiksi säästöpuiden sijoittelussa ja maanmuokkausten toteutuksessa.
- Sujuva kulku reiteillä ja poluilla mahdollistetaan myös metsänhoidon toimenpiteiden jälkeenkin.
- Uudishakkuukuvioden kokoa ja muotoa suunniteltaessa otetaan huomioon maisemavaikutukset sekä maaston muodot (mm. korkeuskäyrät).

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.
- Ulkoilureittien turvallisuus ja viihtyvyys huomioidaan metsänhoidon suunnittelussa.
- Kulkemisen ohjailulla pyritään välttämään maaston liiallista kulumista suosituimmilla alueilla.

Arvometsät

- Erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita erityisiä ominaispiirteitä ei heikennetä metsänhoidon toimenpiteissä.
- Toimenpiteet perustuvat erilliseen työmaasuunnitelmaan.
- Arvometsät ovat virkistyskäytön piirissä sen mukaan, jos kyseinen alue kestää virkistyskäytöstä johtuvan kulutuksen.

Metsät tarjoavat monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia: toimenpiteet

Suojametsät

- Suojametsiä on mahdollista hyödyntää virkistyskäytössä, jos alueen sijainti on sopiva.
- Virkistyskäyttö ei saa kuitenkaan estää suojametsän käyttöä suojaamisessa, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä.

Lähimetsät

- Asutuksen lähellä virkistyskäytön edistäminen korostuu.
- Reittien suunnittelussa huomioidaan erilaiset käyttäjät, jotta reitit palvelisivat mahdollisimman laajaa joukkoa.
- Metsänhoidossa huomioidaan erityisesti turvallisuus ja asukkaiden viihtyvyys.
- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.

Suojelualueet

- Suojelualueiden kulumista estetään.
- Sallitut kulkureitit merkitään kartoille ja maastoon näkyvästi niin, että luontoarvot säilyvät.
- Ulkoilijoiden turvallisuutta edistäviä metsänhoito-toimenpiteitä tehdään vain niillä alueilla, joilla on merkittyjä reittejä.

Metsien käyttö pitää vesistöt puhtaina

TOIMENPITEET

- Vesiensuojelu huomioidaan metsäsuunnittelussa ja toteutusta seurataan, mukaan lukien suojakaistat (vähintään PEFC-standardin mukaiset), vesiuomien huomioiminen ja vesiensuojelurakenteiden suunnittelu.
- Pienvedet sekä jokien ja järvien valuma-alueet viedään metsävaratietoihin siinä laajuudessa kuin tieto on saatavilla, ja vesiensuojelutoimet dokumentoidaan metsäsuunnitelmissa.
- Vesistöjen suojakaistat rajataan omiksi metsäkuvioikseen, jotta vesiensuojelua voidaan tehostaa käytännön toiminnassa.
- Vesiensuojelua toteutetaan yhteistyössä muiden maanomistajien kanssa valuma-aluekohtaisissa vesiensuojeluhankkeissa.

Vesiensuojelu tarkoittaa vesistöjen, pienvesien ja pohjavesien laadun säilyttämistä ja parantamista, mikä turvaa niiden käytettävyyden ja ekologisen tilan. Vesialueilla on Heinolan alueella erityinen merkitys myös imagosyistä.

Tavoitteena on vähentää metsänkäsittelystä aiheutuvaa kuormitusta, kuten kiintoaineen ja ravinteiden huuhtoutumista.

Suojelutoimet ovat erityisen tärkeitä herkissä kohteissa, kuten turvemaiden, eroosioalttiilla alueilla ja pohjavesialueilla, joissa pienvedet ja vesistöt ovat myös tärkeitä virkistys- ja luontokohteita.

Lähde: Metsänhoidon suositukset

Metsien käyttö pitää vesistöt puhtaina: toimenpiteet

Talousmetsät

- Metsänhoitotoimenpiteitä ja hakkuita ei tehdä vesistöjen suojakaistoilla sekä lähteiden ja lähteikköjen ympäristössä (minimi PEFC-standardin kriteerit).
- Uudishakkuiden koko ja muoto suunnitellaan siten, että mahdollinen eroosioherkkyys otetaan huomioon.
- Maanmuokkaukset suunnitellaan siten, että käytetään aina oikeaa menetelmää siihen soveltuvalla kohteella. Muokkausmenetelmiä vaihdellaan myös metsikkökuvion sisäisesti olosuhteiden mukaan, ja tarvittaessa jätetään myös tekemättä.
- Kunnostusojituksen tarve harkitaan tarkkaan tapauskohtaisesti, ja tarvittavat sekä tarkoituksenmukaiset vesiensuojelurakenteet suunnitellaan huolella.
- Ennestään ojittamattomia soita ei ojiteta.
- Turvemailla pyritään suosimaan jatkuvaa metsänkasvatusta.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.
- Vesistöjen sekä lähteiden ja lähteikköjen ympärille jätetään riittävästi suojapuustoa siten, että varjostus kohteeseen säilyy.
- Virkistyskäytön rakenteet ja kulkureitit pyritään suunnittelemaan siten, että liikkumista vesistöjen suojakaistoilla vältetään ja siten estetään näiden alueiden tarpeetonta kulumista.

Arvometsät

- Jätetään suosituksia leveämmät suojakaistat vesistöjen äärelle, jos alueen erityispiirteet ja käyttötarkoitus eivät tästä kärsi.

Metsien käyttö pitää vesistöt puhtaina: toimenpiteet

Suojametsät

- Jätetään suosituksia leveämmät suojakaistat vesistöjen äärelle, jos alueen suojaava vaikutus ei tästä kärsi.

Lähimetsät

- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.
- Jätetään suosituksia leveämmät suojakaistat vesistöjen äärelle.
- Hulevesien pidätys ja sen suunnittelu on tärkeää erityisesti lähimetsissä ja niiden hoidossa.

Suojelualueet

- Suojelualue-suunnittelussa otetaan huomioon erityisen herkät vesistöalueet ja niiden valuma-alueet.
- Mahdollisissa luonnonhoito-toimenpiteissä otetaan vesistöt ja valuma-alueet tarkkaan huomioon.

Metsien hoidossa turvataan luonnon monimuotoisuus

TOIMENPITEET

- Lisätään suojelualueiden määrää.
- Edistetään suojelua arvokkailla metsäalueilla ja lisätään lahopuun ja arvokkaiden lehtipuiden, kuten haavan, määrää monimuotoisuuden tukemiseksi.
- Tunnistetaan ja merkitään metsävaratietoihin arvokkaat luontokohteet, lehdot, ekologiset käytävät ja linnustokohteet, ja suunnitellaan niille kohdennetut hoitotoimet.
- Turvataan metsäluonnon monimuotoisuus luonnonhoidon keinoin sekä torjutaan aktiivisesti vieraslajeja. Varmistetaan metsänhoidon ja monimuotoisuuden yhteensovittaminen.
- Soveltuvia suokohteita ennallistetaan.

Ilmastoposiitiivinen Heinola 2030 – ohjelma huomioidaan metsänhoidossa.

Ilmastokestävyys tarkoittaa ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista siihen. Monimuotoisuuden lisääminen on tärkeää luontokadon estämiseksi. Metsien monimuotoisuutta tuetaan lisäämällä eri-ikäisyyttä, lehtipuusekoitusta ja säästöpuita.

Metsät ovat tärkein elinympäristö sadoille uhanalaisille ja silmälläpidettäville lajeille.

Uhanalaisuuden yleisin syy on lahopuun väheneminen.

Eniten uhanalaisia lajeja esiintyy lehto-, vanhojen kangasmetsien, paloalueiden ja hakamaiden elinympäristöissä.

Lajien suojelu perustuu elinympäristöjen ja tärkeiden rakennepiirteiden, kuten jalojen lehtipuiden, tunnistamiseen ja säilyttämiseen.

Lähde: Metsänhoidon suositukset

Metsien hoidossa turvataan luonnon monimuotoisuus: toimenpiteet

Talousmetsät

- Talousmetsien luonnonhoidolla lisätään metsäluonnon monimuotoisuudelle arvokkaita rakennepiirteitä, kuten säästö- ja lahopuita
- Metsiä hoidetaan vähintään PEFC-sertifikaatin kriteereiden mukaisesti
- Lisätään aktiivisesti lehtipuuosuutta erityisesti taimikonhoitotoimenpiteiden yhteydessä
- Lahopuun osuutta lisätään talousmetsien hoidossa.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu soveltuvilla kohteilla jatkuvaan metsänkasvatukseen: näitä alueita hoidetaan niiden luontaista uudistumisdynamiikkaa mukaillen pienaukko- ja poimintahakkuilla.
- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuvissa kohteissa.
- Virkistyskäytön rakenteiden suunnittelussa tulee myös huomioida monimuotoisuus: rakenteet ja reitit eivät saa heikentää alueiden monimuotoisuutta merkittävästi.
- Metsissä säilytetään ja lisätään monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä, kuten vanhoja ja kookkaita puita.

Arvometsät

- Monimuotoisuuden kannalta tärkeät metsäalueet luokitellaan arvometsiksi.
- Arvometsissä tehdään pääsääntöisesti luonnonhoidollisia toimenpiteitä, joilla edistetään kyseisen alueen monimuotoisuutta, maisemaa tai kulttuuriperinnettä.

Metsien hoidossa turvataan luonnon monimuotoisuus: toimenpiteet

Suojametsät

- Suojametsissä pyritään edistämään monimuotoisuutta esimerkiksi lahopuuta ja lehtipuuta lisäämällä, jos alueen suojaavat ominaisuudet eivät tästä kärsi.
- Lisätään puuston kerroksellisuutta, mikä edistää sekä monimuotoisuutta että suojaavia ominaisuuksia.

Lähimetsät

- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuvin oloin lähimetsien kohteissa.
- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.

Suojelualueet

- Kasvatetaan suojelupinta-alaa sopivilla kohteilla.
- Suojelualueiden kulumista estetään. Sallitut kulkureitit merkitään kartoille ja maastoon näkyvästi niin, että luontoarvot säilyvät.
- Erityisen herkillä kohteilla rajoitetaan liikkumista.
- Luonnonhoidon toimenpiteillä parannetaan luontoarvoja soveltuvilla kohteilla.

Metsät säilyvät terveinä ja elinvoimaisina

TOIMENPITEET

- Pyritään monipuolistamaan puulajistoa erityisesti uudistuskypsissä, kuusivaltaisissa metsissä.
- Hyödynnetään tehokkaasti luontaisesti syntyvää taimiainesta sekä sekapuustoisuuden että monimuotoisuuden edistämiseksi.
- Valitaan kasvatettavat puulajit kasvupaikan mukaan. Huomioidaan ilmastonmuutoksen vaikutukset laajentamalla tarvittaessa puulajivalikoimaa (esimerkiksi lisäämällä jalopuiden osuutta).
- Pidetään metsien puusto monipuolisena (ikäjakauma, puulajit) sopeutumiskyvyn ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi, ja tunnistetaan metsätuhoille alttiit kohteet.
- Varaudutaan metsätuhoriskeihin sekä reagoidaan niihin mahdollisimman nopeasti.
- Huolehditaan metsän vesitaloudesta, toteutetaan luonnonhoitoa ja vahvistetaan metsien kykyä kestää tuhoja, varautuen ääri-ilmiöihin ja hyönteistuhoihin.

Ilmastoposiitiivinen Heinola 2030 – ohjelma huomioidaan metsänhoidossa.

Ilmastokestävyys tarkoittaa ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista siihen.

Metsätuhojen torjuntaan ja metsien elinvoimaisuuden ylläpitämiseen tulee panostaa tulevaisuudessa nykyistä enemmän. Monimuotoiset sekametsät ovat kestävämpiä muuttuvassa ilmastossa.

Metsänkasvatuksessa on arvioitava riskejä ja mahdollisuuksia, ja ilmastonmuutoksen hillintää voidaan tukea terveellä ja kasvavalla puustolla, joka sitoo hiiltä tehokkaasti.

Metsät säilyvät terveinä ja elinvoimaisina: toimenpiteet

Talousmetsät

- Kasvatettavat puulajit valitaan kasvupaikan ja maalajin mukaan.
- Käytetään parhaiten menestyviä kotimaisia jalostettuja siemen- ja taimialkuperiä puulajista riippumatta.
- Seurataan erityisesti vanhojen metsien terveyttä aktiivisesti ja varaudutaan mahdollisiin metsätuhoihin (esim. hyönteistuhot)
- Tunnistetaan metsätuhoille alttiit kohteet, ja pyritään välttämään tuhoriskin lisäämistä hoitotoimenpiteillä.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu soveltuvilla kohteilla jatkuvaan metsänkasvatukseen metsän peitteisyys säilyttäen.
- Ylläpidetään metsien terveyttä ja samalla myös hiilivarastoa maisema-arvot ja virkistyskäyttö turvaten sekä metsien rakennetta monipuolistaen.
- Metsätuhoriskiä pienennetään pitkällä aikavälillä kasvupaikoille sopivilla, luontaista uudistumista tukevilla puulajivalinnoilla.
- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuvissa kohteissa.

Arvometsät

- Arvometsien puuston kuntoa seurataan erityisesti hyönteistuhojen varalta.

Metsät säilyvät terveinä ja elinvoimaisina: toimenpiteet

Suojametsät

- Suojametsien puuston kuntoa seurataan erityisesti hyönteistuhojen varalta.

Lähimetsät

- Metsien kerroksellisuutta lisätään pienaukko- ja poimintahakkuilla.
- Lähimetsien kiertoaikoja pidennetään soveltuvilla kohteilla metsätuhoriski huomioiden.
- Metsien terveyttä seurataan erityisen tarkkaan turvallisuussyistä alueilla, joilla liikutaan paljon.

Suojelualueet

- Suojelualueiden puuston kuntoa seurataan erityisesti hyönteistuhojen varalta, jotta voidaan varautua mahdollisiin suojelualueilta leviäviin tuhoihin.
- Metsien hiilivarastoa kasvatetaan lisäämällä suojelualueiden määrää.

Metsänhoito on taloudellisesti kestävää

TOIMENPITEET

- Taloudellisen tavoitteen mukaiset metsien hakkuumäärät perustuvat ajantasaiseen metsäsuunnitelmaan sekä toteutuneiden metsänhoitotöiden ja hakkuiden seurantaan, kuten erilaisiin metsäsuunnitelman väliarvioihin ja toimenpidekatselmuksiin.
- Puun hintakehitystä seurataan ja päätökset hakkuista perustuvat myös puun hintatilastoihin. Myös metsänhoitotöiden kustannuksia seurataan ja budjetoinnissa otetaan huomioon niiden hintakehitys.
- Taloudellisten tavoitteiden toteuttamisessa tulee ottaa aina huomioon myös virkistyskäyttö, maisema, monimuotoisuus sekä metsien ilmastokestävyys.

Taloudellisesti kestävä metsänhoito säilyttää metsien elinvoimaisuuden, tuottavuuden ja kannattavuuden pitkällä aikavälillä.

Metsänhoidon tehokkuus, kustannustietoisuus ja tarkoituksenmukaisuus parantavat kannattavuutta. Kustannuksia voidaan alentaa valitsemalla oikeat menetelmät, tekemällä hoitotoimet ajallaan ja suurentamalla käsiteltävän alueen kokoa.

Kaupungin metsänhoidossa suunnittelun merkitys korostuu erityisesti eri tavoitteiden yhteensovittamisessa.

Puunkorjuun kustannuksiin vaikuttavat korjattavan puutavaran määrä, hakkuukertymä ja puuston järeys.

Lähde: Metsänhoidon suositukset

Metsänhoito on taloudellisesti kestävää: toimenpiteet

Talousmetsät

- Talousmetsiä hoidetaan suunnitelmallisesti mahdollistaen metsien kestävä kasvu ja tasaiset puunmyyntitulot.
- Puuston vuotuinen hakkuumäärä vastaa pitkällä aikavälillä niiden kasvua. Kestävä vuotuinen hakkuutaso perustuu puuston kasvun ja kasvukunnon sekä hiilensidontakyvyn ylläpitoon.
- Talousmetsiä hoidetaan monipuolisesti metsänhoidon suositusten mukaan huomioiden kuitenkin kunkin metsikön erityispiirteet ja luonnonhoidon keinot.
- Talousmetsissä käytetään sekä tasaikäisen kasvatuksen että jatkuvan kasvatuksen menetelmiä riippuen menetelmän soveltumisesta kohteelle.
- Tasaikäisten metsien kiertoajat vaihtelevat riippuen kasvupaikasta ja puulajista.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Ulkoilu- ja virkistysmetsiä on 30 % koko kaupungin metsistä.
- Ulkoilu- ja virkistysmetsiä hoidetaan käyttötarkoitus edellä. Niiden hoidossa tavoitellaan pitkää kiertoaikaa ja peitteisyyttä säilyttävää metsien käsittelyä.
- Ulkoilu- ja virkistysmetsien hakkuut perustuvat pitkällä aikavälillä niiden kasvuun siten, että virkistyskäytön kannalta tärkeät elementit säilyvät.
- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.

Arvometsät

- Arvometsien hoidossa ei ole taloudellisia tavoitteita.
- Varsinaisten suojelualueiden ympärille rajataan omalla päätöksellä metsien käsittelyn ulkopuolelle jätettäviä arvometsiä. Nämä vahvistavat suojelualueiden muodostamaa ekologista verkostoa.

Metsänhoito on taloudellisesti kestävää: toimenpiteet

Suojametsät

- Suojametsien hoidossa ei ole taloudellisia tavoitteita.

Lähimetsät

- Lähimetsille ei aseteta erityisiä taloudellisia tavoitteita.
- Lähimetsissä tehtävien toimenpiteiden laajuus suhteutetaan niistä saataviin hakkuutuloihin niin, että saatavat tulot kattavat niiden hoidon menot.
- Metsänhoito perustuu jatkuvaan metsänkasvatukseen niillä kohteilla, joille menetelmä soveltuu.

Suojelualueet

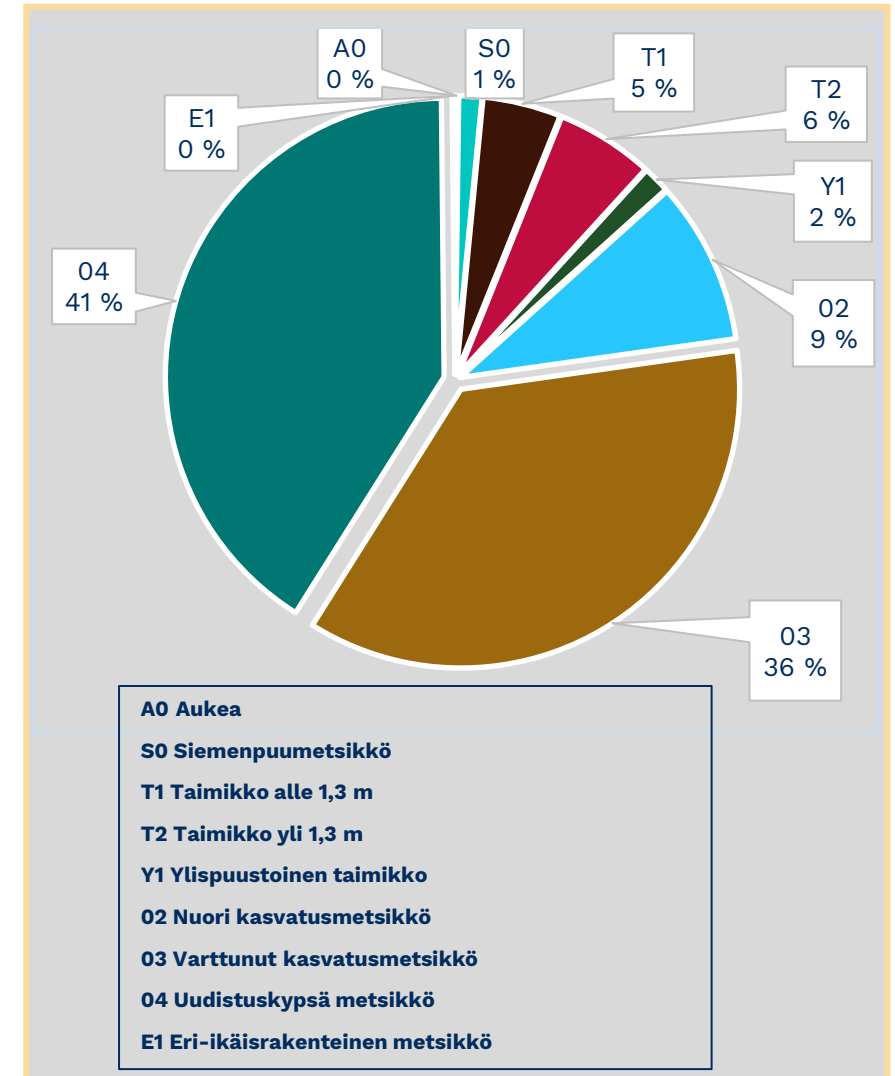
- Suojelualueille ei aseteta erityisiä taloudellisia tavoitteita.
- Suojelualueilla tehtävät hoitotoimenpiteet liittyvät liikkujien turvallisuuteen ja perustuvat suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmiin.
- Pysyvien uusien suojelualueiden perustamiseen hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan käytettävissä olevia rahoitusmahdollisuuksia.

Tietoja Heinolan kaupungin omistamista metsistä

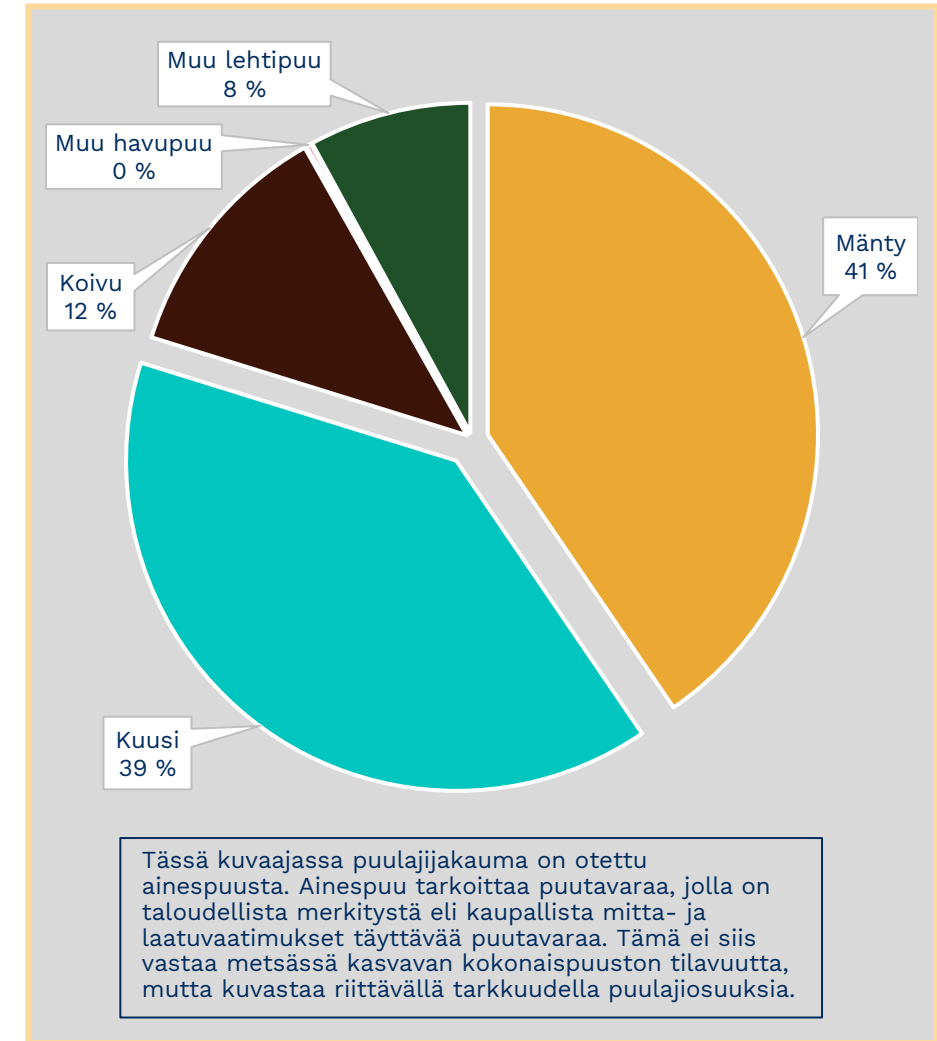
Heinolan kaupunki omistaa noin 3 700 hehtaaria metsäistä maa-aluetta.

- Tästä maa-alasta noin 3200 hehtaaria on metsätalousmaaksi luokiteltavaa metsäistä maata.
- Metsätalousmaaksi luokiteltavasta pinta-alasta (3200 ha) suurin osa (77 %), on varttuneita ja uudistuskypsiä metsiä.
- Tämä tarkoittaa sitä, että metsissä kasvaa tällä hetkellä paljon kookasta puustoa.
- Iäkkäät ja varttuneet metsät ovat arvokkaita virkistyskäytön ja monimuotoisuuden kannalta.
- Metsien ikääntyessä myös tuhoriskit kasvavat.

Merkittävä osuus metsistä on varttuneita.

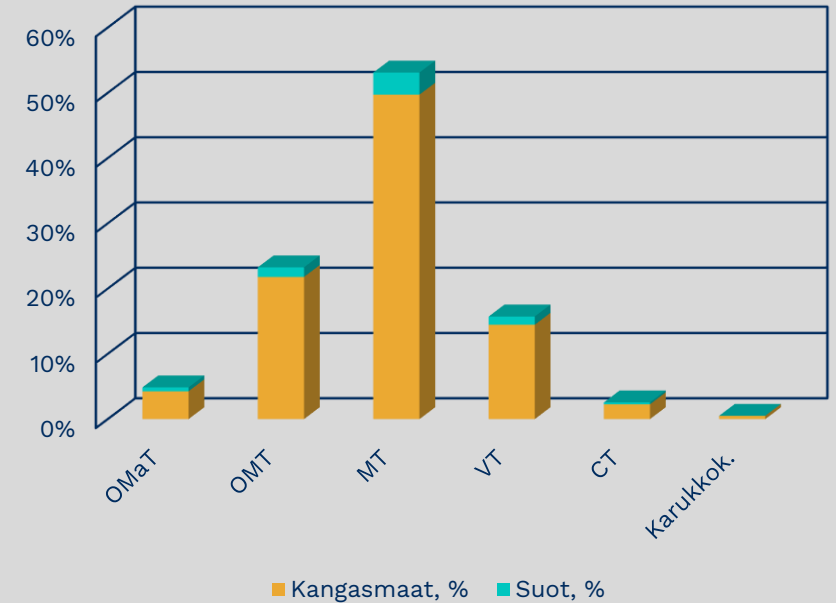
- Heinolan kaupungin metsistä on uudistuskypsää metsää on yli 1 400 hehtaaria eli noin 40 % koko metsäomaisuudesta.
- Uudistuskypsien metsien keski-ikä on 87 vuotta.
- Tästä määrästä merkittävä osa, 39 %, on kuusta, joten vanhojen kuusikoiden osuus on merkittävä.
- Ilmastonmuutos tekee vanhoista kuusikoista erittäin alttiita sekä myrsky- että hyönteistuhaille.
- Sekä suuri uudistuskypsän metsän osuus että erityisesti kuusikoiden osuus uudistuskypsästä metsästä luo voimakasta painetta näiden alueiden uudistamiselle.

Heinolan kaupungin metsät kasvavat hyvin

- Kaupungin metsät ovat pääsääntöisesti kangasmetsiä. Vain noin 7 % metsistä on soita.
- Ravinteisuudeltaan suurin osa metsistä on **hyvin kasvukykyisiä ja ravinteikkaita** tuoreen kankaan mustikkatyypin metsiä (MT) tai siitä ravinteikkaampia lehtomaisia kankaita (OMT) ja lehtoja.
- Tämä tarkoittaa myös sitä, että kaupungin omistamat metsät sitovat kasvaessaan runsaasti hiiltä. Hiiltä on varastoituneena puuston lisäksi merkittävä määrä metsämaahan.

Heinolan kaupungin omistamat metsät kasvupaikoittain

OMaT Lehto, letto ja lehtomainen suo

OMT Lehtomainen kangas, vastaava suo ja ruohoturvekangas

MT Tuore kangas, vastaava suo ja mustikkaturvekangas

VT Kuivahko kangas, vastaava suo ja puolukkaturvekangas

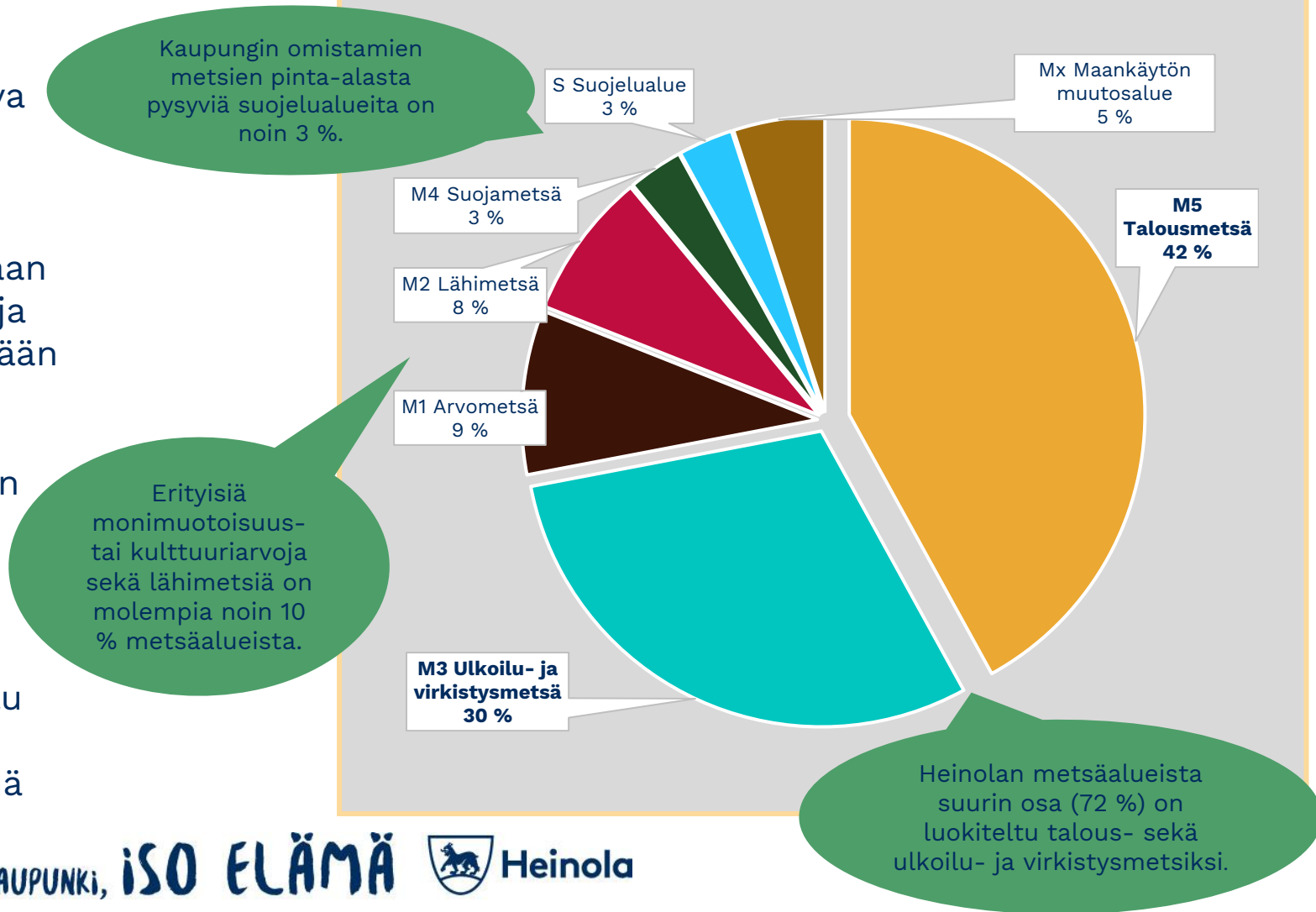
CT Kuiva kangas, vastaava suo ja varputurvekangas

CIT Karukkokangas, vastaava suo ja jäkäläturvekangas

Heinolan metsistä yli 70 % on talous- tai virkistysmetsiä.

- Heinolan kaupungin metsien käyttöä ohjaa valtakunnallisesti käytössä oleva kunnossapitoluokitus (RAMS2020 – Viheralueiden kunnossapitoluokitus).
- Luokittelun avulla metsäalueet saadaan sijainnin, yleisilmeen, käytön, laadun ja kustannustekijöiden puolesta keskenään vertailukelpoisiksi.
- Metsäohjelmassa määritellään metsän käytön tavoitteet sekä käsittelyjen peruseriaatteet jokaiselle metsäluokalle.
- Heinolan kaupungin metsien luokittelu tehdään kaupunkiympäristöstä vastaavien viranhaltijoiden yhteistyönä ja se voi muuttua maankäytön ja olosuhteiden muutosten myötä.

Heinolan kaupungin omistamat metsät kunnossapitoluokittain

Metsien kunnossapitoluokat, (RAMS2020)

M1 Arvometsä

Arvometsät ovat erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä ominaispiirteitä edustavia metsäalueita tai niiden osia taajamassa tai sen ulkopuolella.

M2 Lähimetsä

Oleiluun, leikkiin, kauttakulkuun, ulkoiluun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen varattuja asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä, joiden käyttö on päivittäistä.

M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä

Ulkoiluun, retkeilyyn, liikuntaan, marjastukseen, sienestykseen ja virkistäytymiseen varattuja asuinalueiden läheisyydessä tai hieman etäämmällä sijaitsevia metsiä.

M4 Suojametsä

Suojametsät ovat suojaamiseen, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen varattuja asuinalueiden ja muun rakennetun ympäristön sekä erilaisten häiriötä aiheuttavien toimintojen, kuten liikenneväylien ja teollisuuslaitosten, välissä sijaitsevia metsiä.

M5 Talousmetsä

Taloustaloudessa olevia metsiä, joita lisäksi hyödynnetään virkistyskäytössä.

S Suojelualueet

Suojelualueet ovat laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, ELY-keskuksen tai muun viranomaisen päätöksessä määrättyjä alueita, joilla on suojeltuja luontokohteita. Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja rakennelmia tai niiden jäännöksiä sekä rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset, jos niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina. Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue.

x Maankäytön muutosalueet

Mx Muutosalue, jota kunnossapidetaan metsän mukaisessa ulkoasussa. Yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettuja alueita. Metsäohjelmaan lukeutuu ne maankäytön muutosalueet, jotka kunnossapidetaan metsän mukaisessa ulkoasussa tällä hetkellä.

Heinolan kaupungin metsien kunnossapitoluokittelu

Osallistaminen

Osallistaminen

- Metsien käyttäjien mielipiteitä tiedusteltiin sekä kaikille avoimella asukaskysely että erillisellä sidosryhmäkyselyllä.
- Molemmat kyselyt avattiin 5.5.2025, ja kyselyt olivat auki 4 viikkoa.
- Asukaskyselyyn tuli yhteensä 93 vastausta
 - Kyselyyn pääsi kaupungin verkkosivuilta.
 - Kyselystä tiedotettiin Itä-Häme -lehden artikkelissa 6.5.2025 sekä kaupungin sosiaalisen median kanavilla.
- Sidosryhmäkyselyyn tuli yhteensä 8 vastausta
 - Kutsu kyselyyn lähetettiin kohdennetusti 17 paikalliselle sidosryhmälle.
 - Lisäksi vastausmahdollisuus oli kaupungin verkkosivuilta.

Asukkaiden ja metsien käyttäjien osallistaminen

Heinolan metsiä käytetään eniten **ulkoiluun ja retkeilyyn**, myös luonnon havainnointiin ja marjastukseen ja sienestykseen. Suurin osa asukaskyselyyn vastanneista käy metsässä **vähintään kerran viikossa tai useammin**.

Metsien käyttäjät haluavat **enemmän tietoa metsissä tehtävistä toimenpiteistä**. Osa kertoi löytävänsä tietoa jo riittävästi itsenäisesti.

Erityisesti kaupunkimetsiin toivotaan **lisää monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä** niin, että **hallittu hoitamattomuus on sallittua monimuotoisuutta edistäen**. Tämä hyväksytään toisaalta kustannuksia säästävänä menetelmänä kaupunkimetsien hoidossa.

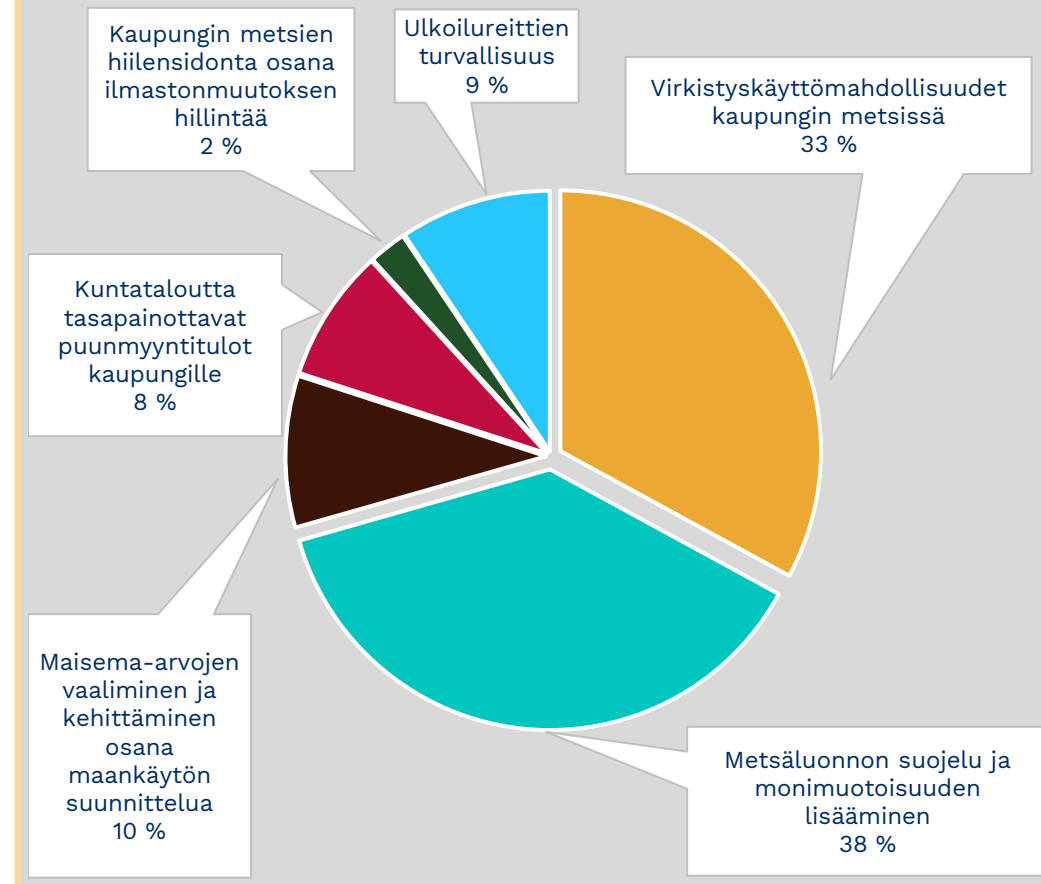
Kaupunkimetsien käyttöä suunniteltaessa tulee huomioida niitä käyttävät ryhmät, esimerkiksi **lähikoulut ja päiväkodit**.

Jatkuvan kasvatuksen menetelmien käyttöä toivotaan suosittavan maisemallisesti herkissä sekä monimuotoisuudeltaan tärkeissä metsissä sekä ulkoilumetsissä ja asuinalueiden lähimetsissä.

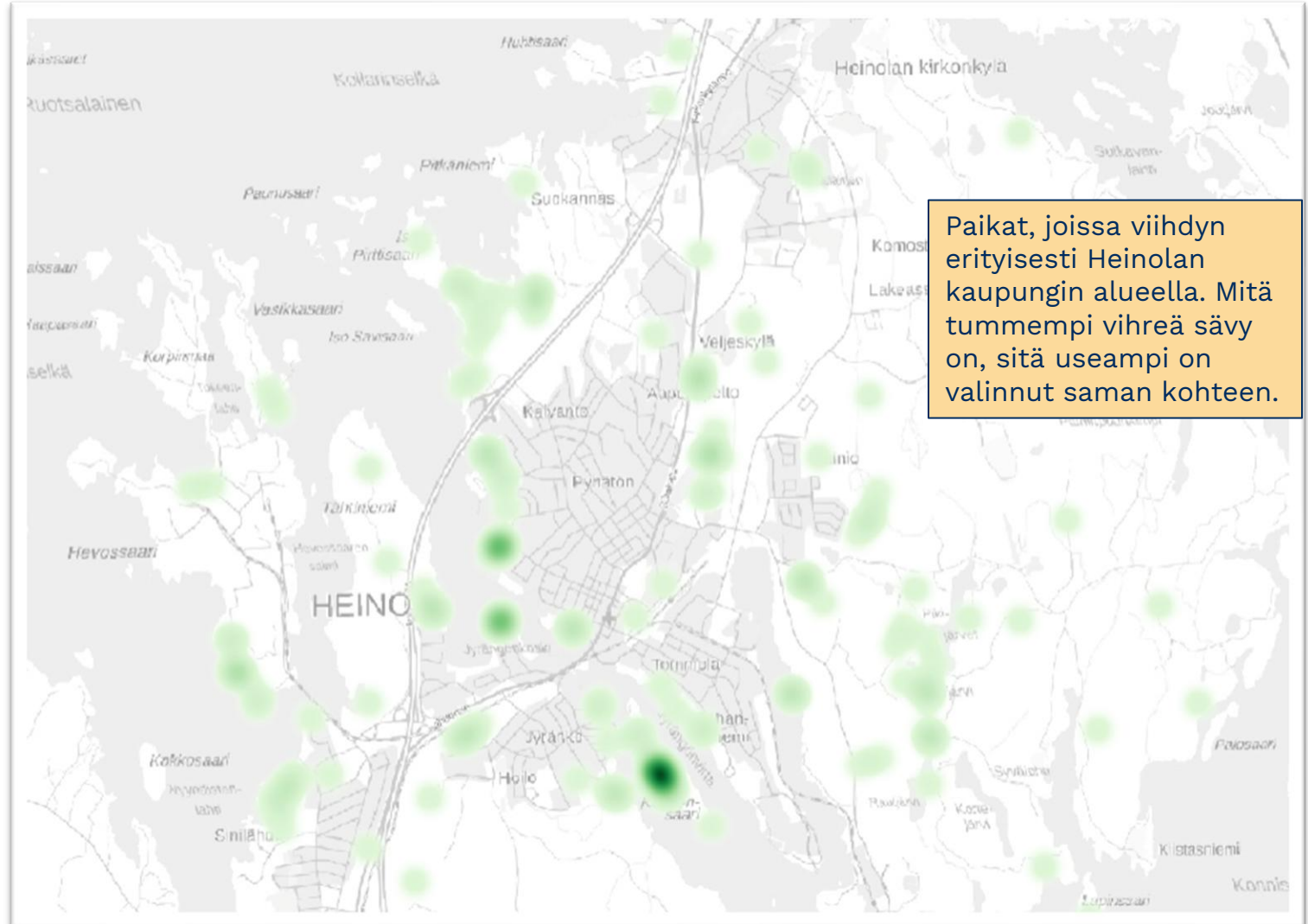
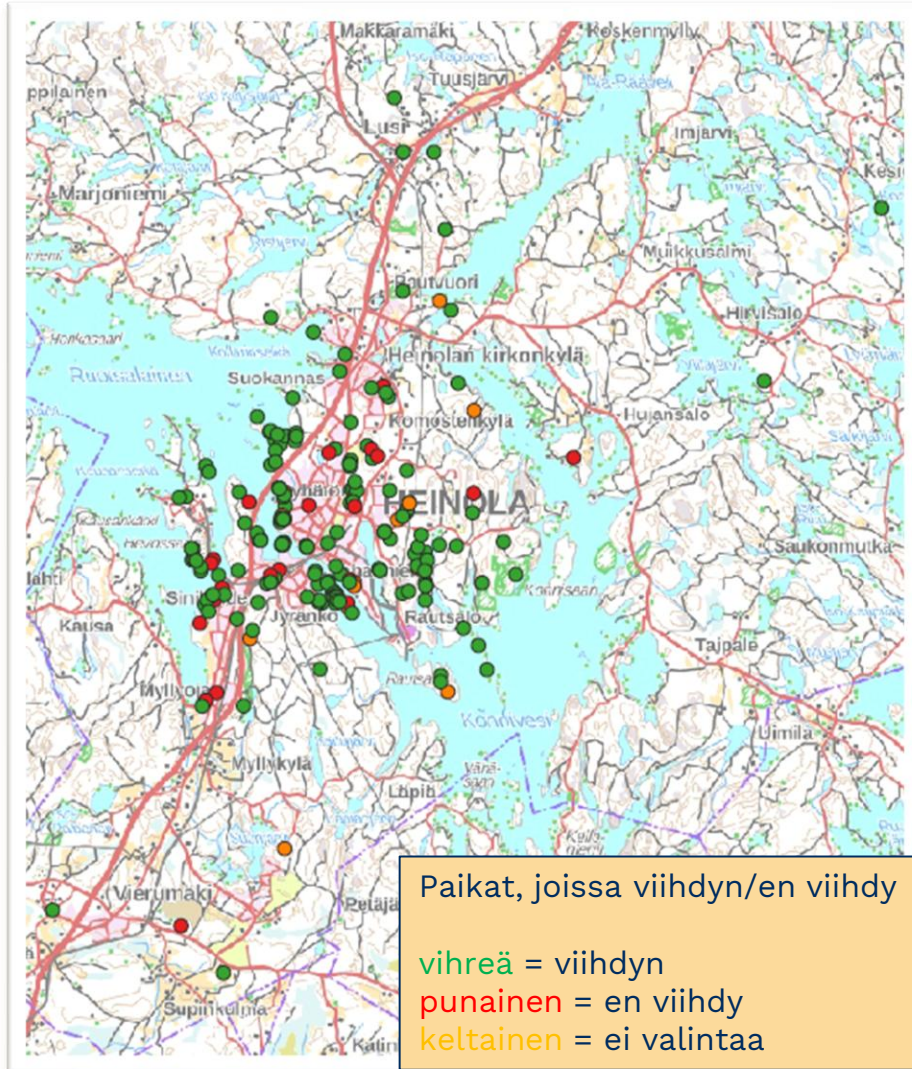
Kaupunkimetsistä ei toivota taloudellista tuottoa, joten hoidossa sallitaan kaupunkimetsien tuloja suuremmat kustannukset.

Metsien käyttäjät eivät toivo mahdollisimman korkeaa tuottoa talousmetsien hoidossa, mikä tukee panostusta monimuotoisuusarvoihin sekä virkistyskäytön edellytyksiin.

Tärkein asia metsien hoidossa tulevaisuudessa:

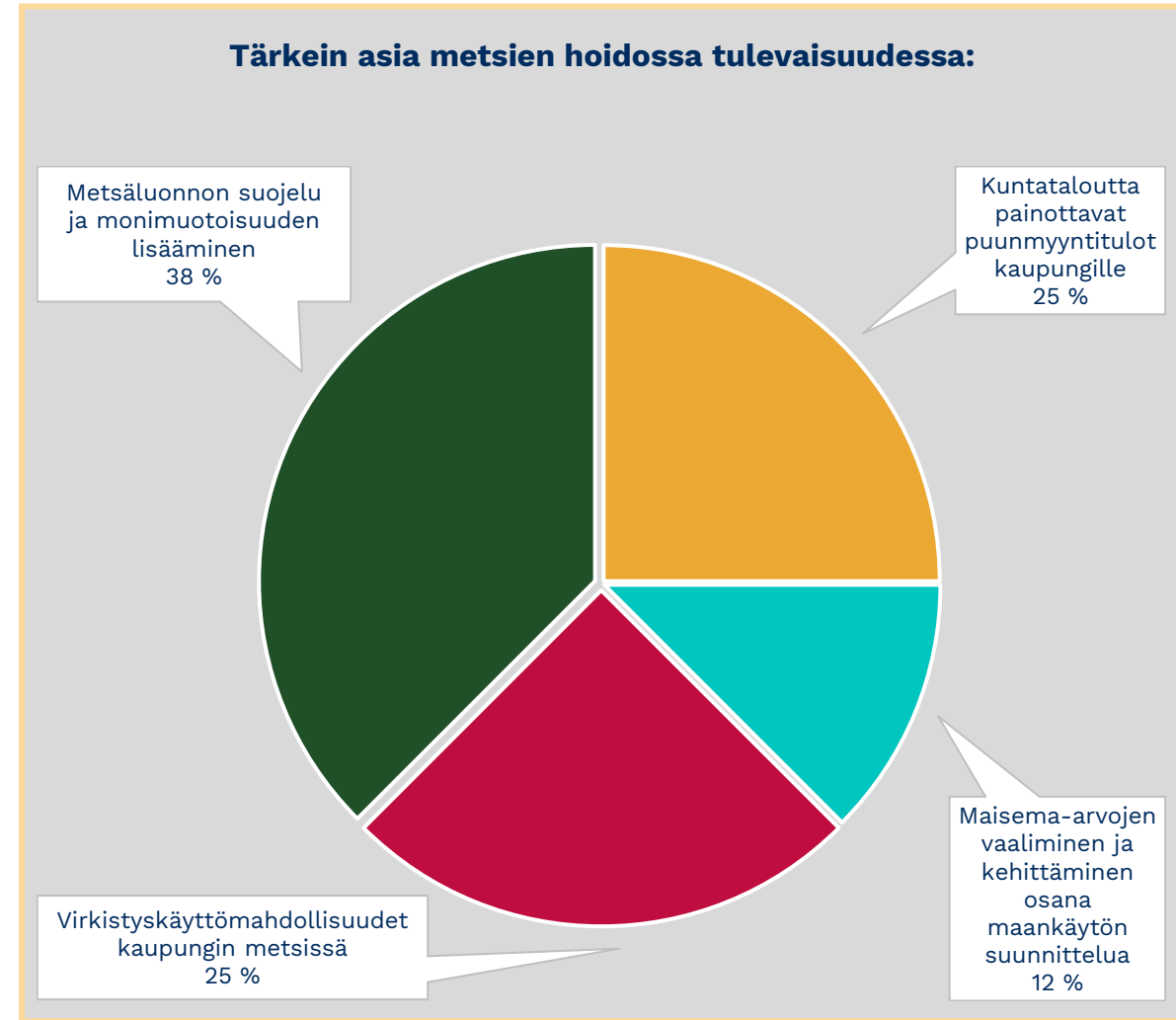

Kartalla merkittynä paikat, joissa vastaajat viihtyvät tai eivät viihdy

Sidosryhmien ja kuntapäättäjien ajatuksia metsien hoidosta

- Sidosryhmien ja kuntapäättäjien mielestä metsien kasvukunnon ylläpitoa ja kaupungin talouden tasapainotusta pidettiin tärkeänä.
- Vastaajat arvostivat myös virkistyskäyttömahdollisuuksien turvaamista, monimuotoisuuden edistämistä ja suojelualueiden lisäämistä.

Metsien hoidon prosessi

Metsänhoidon ja osallistamisen prosessit

Metsävaratieto

Metsäohjelma

- Päivitetään toimintaympäristön muuttuessa

Metsien RAMS-luokitus

- Päivitys maankäytön muutosten mukaisesti

Metsäsuunnitelma

- Päivitetään seuraavaksi 6-10 vuodeksi
- Tavoitteet metsikkökohtaisesti
- Seuranta ja raportointi

Operatiivinen vuosisuunnittelu

- Toimenpidevalinta
- Maisematyöluupa (naapurien kuuleminen)
- Erillinen asukaspalaute
- Työn toteutus ja raportointi

Osallistaminen

Osallistaminen laadintavaiheessa

- Metsäohjelma

Tiedotus toteutettavista töistä

- Vuotuiset metsätyöt

Maisematyöluvan naapurinkuulemiset

- Vuotuiset metsätyöt

Palautteen keruu vuosittain

- Taajamametsien hoito

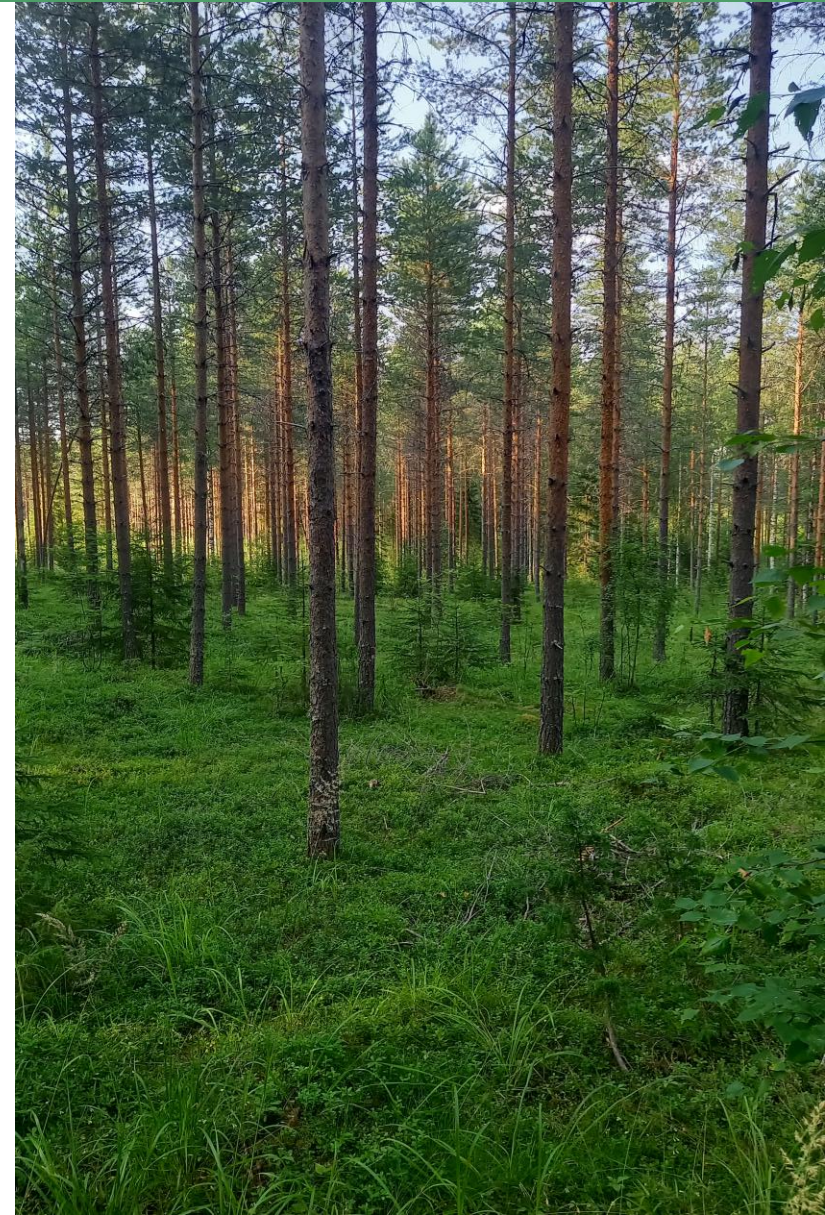
Metsäohjelman seuranta

- Metsäohjelman toteutumista seurataan valtuustokausittain.
- Metsäohjelmaa päivitetään ja tarkennetaan tarvittaessa.
- Erityisesti metsien kasvuolosuhteiden mahdollisesti muuttuessa ohjelman tavoitteita tarkastellaan uudelleen ja muutetaan tarpeen mukaan.
 - Esimerkiksi laajat hyönteis- tai myrskytuhot tai uudet kasvitaudit voivat muuttaa metsien kasvuolosuhteita hyvin nopeastikin.
- Kaupunkiympäristölautakunta arvioi ohjelman toteumaa ja sisällön ajantasaisuutta metsänhoitajan esitysten perusteella.
- Lautakunta ehdottaa mahdollisia muutoksia ohjelmaan kaupunginhallitukselle.

Yhteenveto

- Heinolan kaupungilla on merkittävä metsäomaisuus, johon kohdistuu erilaisia tarpeita ja tavoitteita.
- Heinolan kaupungin metsät on luokiteltu käyttötapojen mukaisesti, ja luokitus voi vaihtua olosuhteiden muuttuessa.
- Metsäohjelma rakentuu viiden eri tavoitteen ympärille: virkistyskäyttö, vesistöjen puhtaus, luonnon monimuotoisuus, metsien terveys sekä metsien taloudellinen hyödyntäminen.
- Heinolan kaupungin metsäohjelmassa on metsien hoidon suuntaviivat pitkällä tähtäimellä. Siinä sovitetaan yhteen metsien eri käyttötavat.
- Metsäohjelman linjaukset ovat voimassa yli vaalikausien.
- Ohjelmatyössä on osallistettu kaupungin eri yksiköitä, kuntapäättäjiä ja metsien käyttäjiä.
- Kuntien velvoite luonnon monimuotoisuuden suojelusta on kirjattu luonnonsuojelulakiin.

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

